

► TEMA

Nacionalisme històric banal

Claudio Sánchez Albornoz és el representat historiogràfic més genuí de l'essencialisme hispànic del segle XX. A l'hora d'imaginar una espanyolitat ancestral, don Claudio recorre xalestament als cap de brou de bronze de Costitx.

Els talaiòtics i els toros

♦♦ Gabriel Ensenyat Pujol *

Claudio Sánchez Albornoz (1893-1984) és, encara ara, el referent del medievalisme espanyol del segle XX. Els seus estudis sobre el regne asturleonès o els treballs que va enllestir a partir de diplomes visigòtics de complicada paleografia llatina el convertiren en el símbol d'una historiografia espanyola que durant el franquisme va patir d'un endarreriment i una mediocritat

notoris, parcialment motivats per l'aïllament del règim. Don Claudio, però, gaudia d'una àurèola pròpia, extraacadèmica. A pesar d'ésser un liberal de dretes, el seu compromís republicà, al costat d'un acreditat antifranquisme, el portà a un exili argentí al qual no posà punt final fins després de la mort del dictador. Fins i tot arribà a presidir la República espanyola a l'exili.

A aquesta doble faceta, la d'historiador i 'polític', se n'hi afegí una altra: la de polemista. La controvèrsia que mantingué amb Américo Castro sobre l'origen i l'essència es-

panyola és famosa. Enfront a una identitat espanyola originada, segon don Américo, a l'edat mitjana, com a conseqüència de la barreja d'elements cristians, jueus i musulmans en sòl hispànic, Sánchez Albornoz hi oposà una ascendència remota, antiquíssima, que de tan llunyana era tot un enigma. I és que don Claudio, tot un 'cristiano viejo', no podia admetre que una cosa tan transcendent com l'espa-

nyolitat fos cosa de fa dos dies ni, menys encara, estigués contaminada d'elements semites.

La fantasia sánchezalbornociana el portà a parlar d'una Espanya eterna, d'un espanyol antediluvià d'origen inextricable. I aquí és on trobam un inesperat deliri en clau mallorquina. Quan treu a col·lació els cap de bous de bronze

trobat a Son Corró (expressió de religiositat talaiòtica) escriu que aquelles pròtomes demostren que «muchos siglos antes de Cristo ya gustaban los españoles de la fiesta nacional». Idò! Malgrat tot, al regne d'Espanya don Claudio continua essent un autor reverenciadíssim.

* Professor del departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la UIB.

► TEMA

Clàssics que tornen

Fundat el 1997, aquest grup mallorquí es caracteritza per la seva música festiva i per les seves lletres originals. El novembre de 2013 el grup va anunciar la seva dissolució, però el desembre de l'any passat publicà un nou àlbum 'Un minut estraboscòpic' que els ha tornat a posar a dalt dels escenaris.

Antònia Font, mallorquins universals

♦♦ Miquel Amengual Bibiloni *

El passat quinze d'octubre, fins a 15.000 persones ompliren de gom a gom el llegendari Palau Sant Jordi per assistir a un concert del grup de música pop mallorquí Antònia Font. Era la quarta estació de la seva gira de retorn i presentació del darrer àlbum, *Un minut estraboscòpic* (abans

haviem fet una primera aparició al festival Primavera Sound i concerts a Inca, on també hi anaren fins a 12.000 persones, i València, amb unes 4.000 entrades venudes). A més, el grup va ser acompanyat al Palau per uns dels seus alumnes més avantatjats, els palmesans Da Souza.

Entrades exhaurides per a la banda formada per Joan Miquel Oliver, els germans Pau i Pere Debon, Jaume Manresa i Joan Roca, després de

vuit anys de silenci. Es tracta, sense cap dubte, d'una fita històrica per a un grup mallorquí que canta en català, i, per extensió, per al conjunt de la cultura catalana feta a Mallorca en la llengua pròpia. I és que Antònia Font ha aconseguit normalitzar allò que, malauradament, resulta extraordinari: Que la barrera insular no sigui un impediment perquè un producte cultural i artístic de qualitat triomfi en el conjunt del territori que ocupa la llengua en la qual s'expressa, és a dir, els Països Catalans.

Segurament la clau rau en el fet que, com bé explica l'historiador Gabriel Mayol, Antònia Font ha trencat els tòpics sobre el fet mallorquí, «la modernitat de plàstic i satèl·lits que ens proposa el grup trenca i ens allibera de les argolles de rostoll, ensaïmada i sobrassada que ens mantenen encadenats al fat de ser un país de panfonteta», però ho ha fet sense renunciar als propis referents, a la llengua col·loquial o als dialectalismes, com ja havien fet Antònia Vicens o Blai Bonet.

Tot plegat, per després aparèixer, com va passar la mateixa setmana, en la televisió pública catalana amb uns subtítols que semblen escrits per en Pep Gonella, cosa que mai farien amb algú de les Terres de l'Ebre, per posar un exemple. Aleshores, qui són els provincians?

* Doctor en Demografia i Tècnic de l'Arxiu històric de la UIB

► TEMA

Treballs de recerca a Batxillerat

Els alumnes que aquest curs acadèmic estudien primer de Batxillerat tenen una nova matèria que consisteix a preparar un treball acadèmic de recerca que hauran d'exposar i defensar davant un tribunal el curs següent, i que forma part de la nota de Batxillerat.

Els nous reptes educatius: aprendre a fer recerca i a presentar-la

♦♦ Rafel Puigserver Pou *

L'aplicació de la LOMLOE deixa insatisfets a molts docents aquests dies. No obstant això, també presenta un canvi substancial com és la posada en marxa de la matèria Treball de recerca a Batxillerat.

La majoria de la població associa la recerca a una tasca avorrida, feta per científics a laboratoris. Però bona part dels resultats dels grans investigadors han sorgit de preguntes imaginatives que s'havien fet de ben joves. Amb aquesta assignatura els alumnes podran experimentar com funciona la ciència en general i aprendre a elaborar un bon treball acadèmic.

Una de les primeres dificultats que han d'afrontar els alumnes és fer ús de les competències pròpies de la recerca: formular les hipòtesis de treball; concretar els objectius de la recerca; triar i fer un bon ús (sense plagis) de les fonts de consulta, les quals han de ser diverses; elaborar explicacions argumentades; utilitzar les eines adequades per analitzar les dades; i presentar els resultats de la recerca en una memòria, primer per escrit i després oralment (a ser possible davant una audiència de la seva ma-

teixa edat). Els docents tutors hauran d'avaluar el procés de recerca primer, però seran altres docents qui avaluaran la recerca, i, també indirectament, la feina feta pels tutors.

Si, com argumenta la professora Maria del Pilar Menoyo, aquestes competències no s'han treballat gradualment a la Secundària, serà un gran obstacle de cara a desenvolupar-les a Batxillerat. Cal, doncs, plantejar-se canvis en les etapes anteriors i promoure la recerca des de 1r d'ESO. També requereix temps i recursos que no sempre tenim. Agraïm al servei de Biblioteca de la UIB la posada en marxa de formacions específiques sobre com fer bones recerques.

El repte posterior serà, sempre que el treball de recerca sigui correcte, fer-ne difusió i que no es quedin dins calaixos en els instituts.

* Doctor en Humanitats i Ciències Socials i professor de Secundària

Campus Obert

CUESTIONES DE
ACTUALIDAD
DESDE LA
ÓPTICA DE
EXPERTOS
UNIVERSITARIOS

COORDINACIÓN

Sebastià Serra i
Busquets

Antoni Vives
Reus

Rafel Puigserver
Pou (CEDOC-UIB)